

Fredericia Kommune
Gothersgade 20
7000 Fredericia
Att.: Natur og Miljø

**Fredericia
Kommune**

Natur og Miljø

Tilladelse efter vandløbsloven samt dispensation fra naturbeskyttelsesloven til restaurering og regulering af Vindmøllebæk

I forbindelse et Klima-lavbundsprojekt ved Vindmøllebæk meddeler Fredericia Kommune hermed tilladelse til restaurering af Vindmøllebæk og Tilløb til Vindmøllebæk, jf. vandløbsloven, samt dispensation fra naturbeskyttelsesloven. Tilladelsen gives efter vandløbslovens § 37 og naturbeskyttelseslovens § 3. Tilladelsen omfatter matriklerne, som fremgår af tabel 3 og projektområdet, som fremgår af bilag 1.

Tilladelsen gives på følgende vilkår:

1. Projektet skal etableres som beskrevet under afsnittet *Projektbeskrivelse*.
2. Det skal sikres at udvaskning af sand, grus, sten og jord begrænses mest muligt under og efter anlægsarbejdet.
3. Der skal udlægges kørerplader, hvis der er risiko for påvirkning af den beskyttede natur. Dette kan f.eks. være som følge af tryk-skader fra store maskiner, eller ved oplæg af opgravet materiale.
4. Kørerplader skal fjernes umiddelbart efter endt brug, for at minimere risikoen for varig påvirkning af naturen.
5. Vejlemuseerne skal have mulighed for at udføre en arkæologisk overvågning af gravearbejdet. Vejlemuseerne skal varsles minimum 14 dage før gravearbejdet påbegyndes.
6. Hvis der under anlægsarbejdet stødes på ting, der har arkæologisk interesse, skal arbejdet straks stoppes og museet skal kontaktes (tlf.: 76 81 31 00 eller e-mail: museerne@vejle.dk).

Baggrund

Klima-lavbundsprojekt ved Vindmøllebæk bliver gennemført med baggrund i Styrelsen for Arealomlægning og Vandmiljøes klima-lavbundsordning.

Projektets primære formål er at bidrage til at reducere landbrugets drivhusgasudledning ved at udtage og omdanne kulstofrige lavbunds-jorde

1. juli 2026

Doknr.
26-2856-13

Sagsnr.
26-2856

Gothersgade 20
7000 Fredericia

CVR:
69116418

Kontaktperson
Thomas Løbner Maigaard
M: 20670017
E: thomas.maigaard@fredericia.dk

til vådområder med mere naturlig hydrologi ved f.eks. at afbryde dræn, sløjfe grøfter og genslynge Vindmøllebæk og tilløb. Derudover bidrager projektet til at forbedre vandmiljøet ved at reducere udledningen af kvælstof til Lillebælt, Snævringen. Endelig vil projektet bidrage med en lang række positive effekter for biodiversiteten og flere naturtyper.

Projektbeskrivelse

Alle projektiltagene fremgår af bilag 1. Der er som udgangspunkt arbejdet med følgende virkemidler:

- Genslyngning af vandløb samt udlægning af skjulesten og gydebanker
- Åbning af rørlagte vandløb
- Sløjfning af dræn og brønde
- Udlægning af træ i grøfter
- Etablering af overkørsler, kvægovergange og
- Hævning af adgangsveje
- Drænsøgning og sikring af dræn

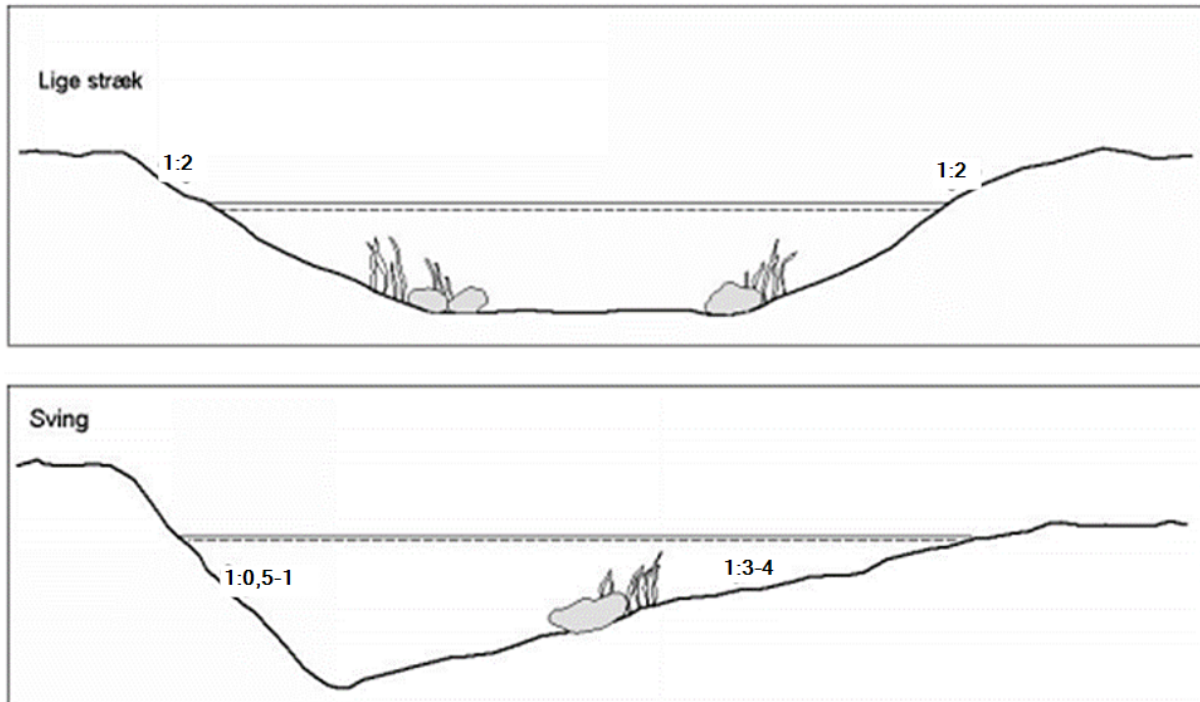
I det følgende beskrives de enkelte tiltag.

Projektiltag i vandløb

Genslyngning

Vindmøllebæk og Tilløb til Vindmøllebæk løber gennem hele projektområdet og er generelt reguleret på hele sit forløb. Både Vindmøllebæk og Tilløb til Vindmøllebæk skal genslynkes på to delstrækninger i projektområdet – se bilag 1. Tilløb til Vindmøllebæk skal genslynkes fra st. 93 til st. 328 og bliver derved ca. 50 meter længere. Vindmøllebæk skal genslynkes efter skovstykke ved st. 524 til st. 952 og vandløbet bliver derved forlænget med ca. 125 meter. I alt skal der graves ca. 665 m nyt, genslynget vandløb.

Vandløbet genslynkes med et fald på 3 promille i den regulativmæssig bundbredde startende med 0,3 m længst opstrøms og sluttende med 0,8 m nedstrøms. Brinkerne etableres med anlæg 1:2. De præsenterede brinkanlæg er gennemsnitsbetragtninger, så der godt må være f.eks. 1:1 på ydersiden af sving og 1:3 på indersiden ligesom principtegningen viser nedenfor i figur 1. For at hæve grundvandspejlet mest muligt i projektområdet placeres bundkoten, så den ligger så terrænnært som muligt.

Figur 1: Principskitse af tværprofilerne i det genslyngede forløb.

Tiltagens placering og udformning fremgår af skikkelsesskemaet i bilag 2. Der foretages kun ændringer ved bemærkningerne "start nyt forløb", "gydebanke" og "stryg". De øvrige stationeringer og bundkoter er eksisterende (baseret på seneste opmåling). Længdeprofiler for eksisterende forløb og det projekterede forløb kan ses af hhv. bilag 1 og bilag 2.

Den opgravede jord placeres i den gamle del af vandløbet, som herved fyldes op til terræn. Et eventuelt jordoverskud kan jævnes ud i op til 0,2 meters højde på græsarealet syd for projektgrænsen (bilag 1).

Åbning af det rørlagte forløb yderst i Vindmøllebæk

De yderste 40 m af Vindmøllebæk, hvor bækken løber i Lillebælt, er rørlagt. Denne rørlægning fjernes, så bækken får et naturligt forløb ud i Lillebælt. Se bilag 1.

Udskiftning af rørbro ved Børup Skovvej inklusive autoværn

Det eksisterende Ø70 cm betonrør under Børup Skovvej udskiftes med et større ovalt stålrør, som er 195 cm bredt og 132 cm højt, for at øge den vandføringsmæssige kapacitet. Røret graves omtrent 30 cm ned i vandløbsbunden. Af hensyn til trafikikkerheden etableres et kort autoværn på begge sider af Børup Skovvej ved rørunderføringen. Autoværnet bliver udført i træ med en kerne af stål, så det falder bedst muligt ind i omgivelserne. Autoværnet bliver 11 meter langt i alt og 70 cm højt. Det bliver udført i rundtømmer med en diameter på 18 cm.

Udlægning af skjulesten og rodknolde

Der skal udlægges skjulesten på hele den nye genslyngede del af strækningen. Udlægning af skjulesten har til formål at fungere som skjul for småfisk samtidig med at de forbedrer de fysiske forhold ved at skabe et mere varieret strømningsmønster. Derudover udlægges 5 stk. rodknolde i på strækninger ligeledes for at skabe varierede fysiske forhold.

Skjulestenene skal være i varierende størrelse fra ca. 300-500 mm og skal udlægges varieret både langs vandløbets kanter og ud i vandløbets vandførende profil. Antallet af sten, der udlægges, skal fremstå naturligt og lidt rodet.

Strækningen er i alt ca. 665 m, og der skal udlægges 2-3 sten pr. 10 m vandløb.

Etablering af et stryg

Den nye genslyngede del af Tilløb til Vindmøllebæk skal løbe retur til det eksisterende vandløbstracé lige inden skovstykket (bilag 1). Da det nye genslynget forløb er projekteret, så det ligger så terrænnært som muligt, er det nødvendigt at afvikle et højt fald på en kort strækning lige inden, at det løber sammen med det eksisterende forløb. For at der ikke kommer et alt for højt fald på en kort strækning, etableres et længere stryg for at afvikle faldet på en længere strækning og så et kort stryg med et lidt højere fald. Stryget skal stensikres af en blanding af håndsten og mindre sten, så der ikke sker erosion – dvs. der bliver ikke tale om et gydestryg.

Stryget bliver ca. 50 m langt og etableres med et fald på ca. 19 promille på de første ca. 40 meter og herefter 10 meter med 32 promilles fald på den korte strækning. Det er vigtigt, at stryget etableres med de bedste passagemuligheder for fisk. Det vil sige, at der skal være nogle "pools" i form af uddybninger, hvorfra fisken kan svømme op fra. Det plejer ikke at være optimalt at etablere et stejlt stryg, men Tilløb til Vindmøllebæk har et naturligt højt fald, som skal afvikles på en kort strækning, hvis vandløbet skal føres tættere på terræn. Dele af Vindmøllebæk har i forvejen et højt fald på mellem 20-30 promille, så det er ikke atypisk for egnen.

Udlægning af gydebanker

Der etableres 6 gydebanker i Vindmøllebæk og Tilløb til Vindmøllebæk (bilag 1). Gydebankerne etableres som stryg af gydegrus med flg. blanding:

- 85 % 16 - 32 mm (nøddesten)
- 15 % 32 - 80 mm (singles + håndsten)

Hævningerne laves ca. 8 m lange og lagtykkelse er ca. 20 cm høje i Tilløb til Vindmøllebæk og ca. 30 cm høje i Vindmøllebæk. Grunden til at gydebankerne ikke kan blive 30 cm høje i Tilløb til Vindmøllebæk skyldes at vandstanden over gydebankerne bliver for lav, derfor holdes højden på de ca. 20 cm på de to øverste gydebanker. Alle gydebankerne anlægges med et fald på ca. 5 ‰.

Det er vigtigt, at materialet udlægges rodet (i toppe), så der skabes stor variation i strømningsmønsteret. Ved udlægningen skal grusmaterialet lægges op af brinkerne, så vandet ikke kan løbe på siderne af grusbanken. Derudover udlægges desuden skjulesten på gydebankerne i størrelsen 150-300 mm med ca. 1-2 sten pr. lbm. Der udlægges ikke skjulesten på "fronten" af gydebanken.

Sløjfning af dræn og brønde

De fleste interne drænsystemer sløjfes i forbindelse med projektet. Se bilag 1. Dvs. alle drænsystemer som ikke har drænlødnings, der strækker sig ud af området. Der er både registreret dræn i forbindelse med opmålingen og besigtigelsen af arealet, men der er også indhentet drænoplysninger fra Hedeselskabet.

Der er registreret flere drænsystemer på drænkortene fra Hedeselskabet, men der er stor usikkerhed om den præcise placering og om de stadig findes. Hvis det kun er interne dræn, er det muligt at sløjfe disse indenfor projektområdet. Afvandingen vil derved forringes og en mere naturlig hydrologi vil opnås. Den præcise dybde på de gamle dræn vides ikke, men det antages at de ligger ca. 1,25 m under terræn. Ved en sløjfning opgraves en minimum 2-3 m lang strækning af drænet, og ender proppet til eller knuses. Herefter fyldes hullet op og jorden komprimeres.

Det er estimeret, at der skal afbrydes interne dræn på ca. 40 lokaliteter. Et bud på placeringen af brydningspunkterne fremgår af bilag 1. Bemærk at det ikke har været muligt at sløjfe de dræn, som er beliggende tæt ved Børup Skovvej med udløb til fjorden. Det skyldes det lille lysthus, som er beliggende lavt i området tæt ved fjorden, og som ikke må påvirkes afvandingmæssigt. Derudover er de gamle dræn i skovområdet heller ikke indtegnet til at skulle sløjfes, da det forventes, at rødderne fra træerne for længst har ødelagt de gamle drænrør.

Der er en brønd i området, som skal sløjfes. Ved sløjfningen af brønden fjernes alle brøndringe samt et par meter af de dræn, der løber til og fra brønden. Hullet fyldes op med jord og komprimeres. Erfaringsmæssigt dukker der typisk ekstra drænelledninger og evt. brønde op ved en detailprojektering eller under selve anlægsfasen. Det skyldes at f.eks. brønde er beliggende skjult eller decideret "under terræn". Derfor er der i det økonomiske overslag afsat midler til sløjfning af 45 dræn og 3 brønde. Ved en eventuel detailprojektering skal drænsløjningernes omfang præciseres ved en drænsøgning på de lokaliteter, hvor der er usikkerhed om drænene eksisterer.

Åbning af rørlagte vandløb

Ved området mod nordøst er der et rørlagt drænsystem. Fra den nordvestlige del er det primært overfladevand fra en ejendom og fra den nordøstlige del, er det også overfladevand fra en ejendom, men der er også en del trykvand fra skrænterne i skoven, som føres i rør ned til den lavtliggende eng, hvor det samles i to brønde og føres videre til en åben grøft, inden det ledes i et rør og ud i fjorden. Se bilag 1. I stedet for det lukkede drænsystem, skal vandet føres ud på terræn, så snart at det er muligt i forhold til højden på terrænet. De to rørlagte drænsystemer fra nordøst og -vest skal først findes ved projektgrænsen. Herefter sættes to brønde, en i hver side, hvor det gamle rør skal ledes ind i brønden og et nyt lukket rør, ca. Ø250 PVC, skal føre vandet ud på terræn. Den samlede rørlagte strækning er ca. 100 m, men en eksakt indmåling har ikke været mulig. Brøndene etableres som to stk. Ø600 mm PE-brønde, og de placeres, så de nemt kan tilgås af lodsejer.

Når vandet ledes ud på terræn, vil vandet flyde ned i det lavtliggende engområde i et naturligt forløb. For at styre vandet etableres et mindre terrænrids ved at grave en rende ca. 30 cm bred og dyb. Det kan være nødvendigt at styre vandet, så det ikke bevæger sig hen tæt på transmissionsledningerne. Den nye rende skal ikke krydse de eksisterende drænelledninger og brønde, som ligger tæt på jordkabelanlægget og transmissionsledningerne og som blev etableret i 2021. Drænsystemet skal bibeholdes af hensyn til at sikre ledningerne.

De to render skal mødes i midten af det lavtliggende engområde og skal føres hen med udløb til den eksisterende grøft. Selve udløbet fra projektområdet ændres ikke.

Udlægning af træ i grøfter

Der udlægges "trædæmninger" på to lokaliteter i skovstykket i midten af projektområdet. Se bilag 1. Langs vandløbet findes der flere væltede træer, som kan saves i stykker og placeres lidt tilfældigt i grøfternes udløb til vandløbet. Det er meningen, at træet skal stuve vandet i grøften for at hæve grundvandsspejlet i skoven. Det kan også være nødvendigt at fælde et træ, det skal aftales nærmere med lodsejeren af arealet. Trædæmningerne skal bygges op af store og små træstykker og grene, og det må gerne ligne, at der har været en bæver på spil. Da skovområdet er svært tilgængeligt og beskyttet som mose, skal arbejdet kunne udføres med håndholdte maskiner. Grøfterne i skoven er ca. 1-2 m bredde og ca. 1,5 m dyb. Trædæmningerne skal fylde ca. 1/2 af vandløbsprofilen.

Etablering af overkørsler, kvægovergange og trædebroer

Der er projekteret tre nye overkørsler i projektet. Placeringen fremgår af bilag 1. Der placeres to Ø1.000 mm rørbroer bestående af 6 m PE-rør i det genslyngede forløb af Vindmøllebæk og en Ø500 mm rørbro bestående af 6 m PE-rør i bækkens gamle forløb. Rørbroerne lægges med 0 promilles fald, og der etableres ubrudt vandløbsbund gennem disse.

For at facilitere afgræsning og pleje af arealerne etableres en træspang til kreaturer ved et fugtigt område, hvor et dræn føres til terræn, i den nordøstlige del af projektområdet. Spangen etableres så den er plan med terrænet.

Hævning af adgangsvej

Adgangsvejen, som forløber langs projektområdets nordlige grænse, skal sikres og hæves. Se bilag 1. Adgangsvejen skal sikres ved at hæve den med gennemsnitligt ca. 0,3 m stabilgrus på en ca. 250 m strækning.

Drænsøgning og sikring af dræn

Der er behov for at gennemføre drænsøgninger minimum seks forskellige steder i projektområdet for at genfinde de gamle drænsystemer. Disse drænsøgninger er vist på bilag 1 og udføres i praksis ved at grave 1,25-1,5 m ned med en rendegraver på udvalgte steder.

Der er kendskab til en gammel betonbrønd i kanten af skoven, som efter lodsejerens viden skulle lede vand fra grøfter i skoven ned til Tilløbet til Vindmøllebæk. Denne rørføring skal omlægges til en ny fast rørløsning, så den dræner med udløb til det genslyngede forløb. Der skal anlægges en Ø200 PE eller PVC rør ca. 45 m langt.

Hvis der ved en fremtidig drænsøgning findes yderligere dræn, som ikke fremgår af kortet, skal de sløjfes, hvis de er interne, og hvis de tilfører vand udenfor projektområdet, skal de forsøges sikret, så de kan bringes til overrisling i et lavvandede område eller have udløb til vandløbet.

Vurdering af afstrømnings- og afvandingsmæssige forhold

De afvandingsmæssige forhold ændres i området på grund af drænsløjninger, hævnning af vandløbsbund og trædæmninger ved grøfterne.

De nuværende afvandingsforhold vises i bilag 5 og 6 hhv. en sommermiddel og en vintermedianmaksimum afstrømning, og de projekterede ændrings indflydelse på afvandingsforholdene præsenteres i bilag 7 og 8 ligeledes for hhv. en sommermiddel og en vintermedianmaksimum afstrømning.

Afvandingsforholdene er baseret på hydrologisk modellering af de enkelte vandløbs vandspejl i programmet VASP. Disse kombineres med vandspejlskoter i diverse grøfter og vandløb som følge af de projekterede tiltag. De lavtliggende arealer bliver vådere og skifter en afvandingsklasse, som konsekvens af at drænene sløjfes, og vandet ledes på terræn i det nordøstlige hjørne. Der er også en tydelig påvirkning af de vandløbsnære arealer, som bliver vådere langs det nye genslyngede forløb. Der er også en tydelig påvirkning af skoven, som bliver vådere som konsekvens af, at der etableres trædæmninger.

Der vil stadig være upåvirkede arealer i projektområdet, som er beliggende højere i terrænet eller på arealer, hvor der ikke ændres i de hydrologiske forhold.

Arealopgørelsen for en sommermiddel afstrømning er opgjort og ses i tabel 2.

Tabel 2: Arealopgørelse af de enkelte afvandingsklasser i projektområdet efter realisering. Opgørelsen er baseret på en sommermiddel-situation. I kolonnen til højre er data fra de nuværende forhold præsenteret med kursiv.

Afvandingsdybde	Projekteret areal (ha)	Nuværende areal (ha)
Vand på terræn (frit vandspejl)	0,2	0,0
Sump (afvandingsdybde 0 – 25 cm)	3,1	1,3
Våd eng (afvandingsdybde 25 – 50 cm)	4,9	4,3
Fugtig eng (afvandingsdybde 50 - 75 cm)	3,5	3,3
Tør eng (afvandingsdybde 75 – 100 cm)	1,7	2,5
Mark (afvandingsdybde 100 - 125 cm)	1,0	1,9
Upåvirket (afvandingsdybde > 125 cm)	1,4	2,5
I alt (ha)	15,8	15,8

Vurdering af natur- og miljømæssige forhold

Målsatte vandløb

Vindmøllebæk er målsat og omfattet af statens Vandplan 2021-2027. Her er målet at opnå tilstanden "god". Tilstanden er på nuværende tidspunkt vurderet som "moderat". Vurderingen af den nuværende tilstand bygger på tilstanden for makroinvertebrater, der er fundet til moderat. For de øvrige kvalitetsparametre er fisk, planter og bentiske alger er tilstanden ukendt. Desuden er værdien for et eller flere kemiske stoffer overskredet.

Det er Fredericia Kommunes vurdering, at de vandløbsrestaureringstiltag, som er beskrevet in afsnittet "Projektbeskrivelse", alle vil have en positiv indvirkning på alle de biologiske kvalitetsparametre makroinvertebrater, fisk, planter og bentiske alger, og på den baggrund er det Fredericia Kommunes vurdering, at klima-lavbundsprojektet vil bidrage til at sikre målopfyldelse i Vindmøllebæk.

Der fastsættes vilkår om at udvaskning af sand, grus, sten og jord skal begrænses mest muligt under og efter anlægsarbejdet. Vilkåret er stillet for at sikre, at der tages højde for, at vandløbets miljø og omgivelser ikke beskadiges, og at vandløbet og dets omgivelser sikres mod unødige skader under anlægsarbejdet.

Det vurderes, at projektet er foreneligt med vandløbslovens formålsparagraf, idet der med projektet tages behørigt hensyn til både vandafledningsinteresser og miljøhensyn.

Naturbeskyttelseslovens § 3

Beskyttede vandløb

Vindmøllebæk er et beskyttet vandløb jf. naturbeskyttelseslovens § 3. Vindmøllebæk genslynges på en længere strækning i et terrænnært forløb. Den genslyngede strækning tilføres desuden sten og grus.

Det er Fredericia Kommunes vurdering, at de projekterede tiltag i Vindmøllebæk vil øge naturkvaliteten i vandløbet.

Terrestrisk beskyttet natur

Oversigtskort over projektområdet med naturområder, som er beskyttet jf. naturbeskyttelseslovens § 3 fremgår af nedenstående Figur. Som det fremgår er stort set hele undersøgelsesområdet beliggende indenfor beskyttet natur. I det følgende beskrives de enkelte naturområder.

Figur 2: Udpeging af de kortlagte § 3-beskyttede arealer i tilknytning til projektområdet

Eng 1 (figur):

Engen ligger i den østlige del af projektområdet. Store dele af engen mod vest er ensartet med dominans af lyse-siv og knæbøjet rævehale til dominans af lav ranunkel og skov-kogleaks mod øst. Der er flere fine spots

med fugtigbundsarter, som vandkarse, sylvst-ster og skov-kogleaks. Arealernes nuværende afvandringsforhold er fugtige til våde flere steder i området. Den estimerede naturtilstand er moderat til ringe (III-IV).

Vindmøllebæk slynges ind over engområdet (1) og vandløbsbunden hæves. Dele af området mod nord overrisles med vand. I de områder, hvor der sløjfes dræn, vil den beskyttede natur blive vådere. Det har en positiv påvirkning på engarealerne, som er i moderat-ringetilstand.

Mose 2 (figur):

Mosearealet er et afgrænset hjørne af projektområdet, hvor hele arealet er tilgroet med tagrør, opvækst af hylde hist og pist. Der er et hindbærkrat centralt i mosen. Afvandringsforholdene er fugtige til våde, og omkranser en lille sø. Den estimerede naturtilstand er moderat til ringe (III-IV).

Der sker ingen påvirkning af mosen (2) hverken anlægsteknisk eller afvandringsmæssigt.

Sø 3 (Figur):

Søen er domineret af trådalger og eutrofiering (film på vandoverfladen), næringsrig sø, omkranset af ovenstående moseareal. Den estimerede naturtilstand er ringe (IV).

Der sker ingen påvirkning af søen (3) hverken anlægsteknisk eller afvandringsmæssigt.

Mose/skov 4 (figur):

Mosearealet er meget tæt og tilgroet, hvor flere grøfter gennemskærer arealet. Arealet ligger urørt og ekstensivt hen med flere døde og væltede træer. Der er tæt brombærkrat og mange grøfter. Den estimerede naturtilstand er moderat (III). Der er flere døde træer med huller og sprækker.

De projekteret trædæmninger har en positiv påvirkning på mosen (4), som er i ringetilstand på grund af tilgroning og udtørring.

Eng 5 (figur):

Engen er delvist afgræsset. Det er den mere højtliggende og tørre del af engen, som er afgræsset og græsningstrykket er højt. Resten af engen er ikke afgræsset på nuværende tidspunkt. De fugtige til våde arealer er påvirket af tilgroning, hvor mose-bunke dominerer. Der er på arealet registreret en brunfrø (butsnudet) og skrubtudser. Arealet er yderligere domineret af butbladet skræppe, almindelig mjøddurt. Der er fine spots med star og vandkarse hist og pist. Den estimerede naturtilstand er moderat til ringe (III-IV), hvor arealer delvist er truet af tilgroning.

Engarealerne (5) vil også blive vådere som konsekvens af projektet, da vandløbet slynges ind over engområdet og vandløbsbunden hæves. Det vil påvirke arealerne positivt, da de i dag er i ringetilstand primært på grund af tilgroning.

Mose 6 (figur):

Mose-bunke, butbladet skræppe og ager-tidsel dominerer arealet. Den estimerede naturtilstand er moderat til ringe (III-IV).

Moseområdet (6) vil blive påvirket af projektet afvandsmæssigt og blive vådere, hvilket vil gavne mosen. Der skal ikke ske nogen anlægstiltag i mosen.

Idet der er tale om naturforbedrende tiltag, er det samlet set Fredericia Kommunes vurdering, at der er grundlag for at meddele dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til projektet.

For at minimere påvirkningen af de beskyttede naturområder fastsættes der vilkår om, at der skal udlægges kørerplader, hvis der er risiko for påvirkning af den beskyttede natur, og at kørerplader skal fjernes umiddelbart efter endt brug, for at minimere risikoen for varig påvirkning af naturen.

Natura 2000 og bilag IV

Det fremgår af Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale beskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (Bek. nr. 926 af 27. juni 2016), at der skal foretages en vurdering af, om et påtænkt projekt kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Dette gælder også for projekter, der finder sted uden for Natura 2000-områder, men som kan have betydning ind i Natura 2000-området. Det nærmest beliggende habitatområde er Natura 2000-område nr. 112, Lillebælt. Det ligger i en afstand af mere end 3 km. Udpegningsgrundlaget for dette Natura 2000-område fremgår af figur 5.

Idet det ansøgte vurderes ikke at have nogen negativ natur- eller miljømæssig påvirkning af nærområdet, vurderes det ansøgte heller ikke at have en negativ indflydelse på de arter og naturområder, der udgør udpegningsgrundlaget for beskyttede Natura 2000-områder.

EU har udpeget en gruppe dyre- og plantearter, der er særligt sårbare og truede. Arterne fremgår af Habitatdirektivets bilag IV, og de kaldes derfor i daglig tale for bilag IV-arter. En række dyr og planter, der er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på arealer omkring projektområdet.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 96		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Vadeflade (1140)
	Lagune* (1150)	Bugt (1160)
	Rev (1170)	Strandvold med enårige planter (1210)
	Strandvold med flerårige planter (1220)	Kystklint/klippe (1230)
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Strandeng (1330)
	Forklit (2110)	Hvid klit (2120)
	Grå/grøn klit* (2130)	Søbred med småurter (3130)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)
	Våd hede (4010)	Tør hede (4030)
	Kalkoverdrev* (6210)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Urtebræmme (6430)
	Nedbrudt højmoser (7120)	Avneknippemose* (7210)
	Kildevæld* (7220)	Riggær (7230)
	Bøg på mor (9110)	Bøg på mor med kristtorn (9120)
	Bøg på muld (9130)	Bøg på kalk (9150)
	Ege-blandskov (9160)	Skovbevokset tørvemose* (91D0)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Skæv vindelsnegl (1014)	Sumpvindelsnegl (1016)
	Stor vandsalamander (1166)	Marsvin (1351)

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 47		
Fugle:	Sangsvane (T)	Bjergand (T)
	Edderfugl (T)	Hvinand (T)
	Toppet skallesluger (T)	Havørn (Y)
	Rørhøg (Y)	Engsnarre (Y)
	Plettet rørvagtel (Y)	Klyde (Y)
	Brushane (Y)	Dværgerterne (Y)
	Fjordterne (Y)	Havterne (Y)
	Mosehornugle (Y)	Blåhals (Y)

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Figur 3: Udpegningsgrundlag fra Natura 2000-basisanalyse 2022-2027, Lillebælt, Natura 2000-område nr. 112, Habitatområde H96, Fuglebeskyttelsesområde F47, Miljøstyrelsen

Det er Fredericia Kommunes vurdering, at følgende arter potentielt kan forekomme indenfor eller i nærheden af projektområdet: odder, vandflagermus, brun flagermus, langøret flagermus, sydflagermus, skimmelflagermus, dværgflagermus, pipistrel-flagermus, trolldflagermus, damflagermus, frynseflagermus, markfirben, stor vandsalamander, spidssnudet frø, løvfrø og hasselmus.

Odderen lever i tilknytning til vådområder. Den findes i stillestående og rindende vand, både salt- og ferskvand. Odderen findes især ved søer og moser med store rørskovsområder. Den ansøgte vandløbsrestaurering vurderes at have en positiv effekt på odderen.

Flagermus har egnede yngle- eller rastelokaliteter ved skove, særligt ældre træer, og der fourageres ofte ved læhegn, småskove, haver og bygninger, græsarealer, vandflader og vandløb. Vandløbsrestaureringen omfatter ikke fældning af gamle eller flagermusegnede træer, og der vurderes derfor ikke at være risiko for negativ påvirkning af flagermus.

Markfirben, der foretrækker solvendte sandede skrånninger med lav vegetation, træffes på heder, klitter, overdrev og råstofgrave, vej- og jernbaneskrånninger. Der er ikke sådanne sandede skrånninger nær projektområdet, og det ansøgte vurderes ikke at have væsentlig indflydelse på opholdssteder, der måtte være i nærheden af projektområdet.

Stor vandsalamander holder til ved solbeskinnede, rene vandhuller med god plantevækst, helst i eller i nærheden af skov. Arten findes sjældent i vandhuller med fisk, som æder æg og unger og i vandløb. I vinterhalvåret overvintrer de frostfrie steder som f.eks. brønde, kældre mv. Det ansøgte vurderes ikke at have indflydelse på eventuelle vandhuller nær projektområdet.

Spidssnudet frø kan yngle i vidt forskellige vådområder fra små solbeskinnede og lavvandede vandhuller, langs bredden af søer til overskyggede ellesumpe. Frøerne bliver relativt tæt på deres ynglelokaliteter. Det ansøgte vurderes ikke at have indflydelse på eventuelle vandhuller nær projektområdet.

Løvfrøen yngler i vandhuller og vådområder. De bevæger sig langt fra ynglestedet, og kan kolonisere vandhuller flere kilometer fra eksisterende bestande. Udenfor yngletiden opholder de sig i levende hegn, krat og skovbryn. Det ansøgte vurderes ikke at have indflydelse på eventuelle vandhuller eller bevoksninger.

Hasselmus lever i blandingsskov eller levende hegn med en righed af frø- og frugtsættende træer. Reden bygges oppe i vegetationen, og vinteren tilbringes i dyb vintersøvn i en rede på jorden. Den bevæger sig kun få hundrede meter fra deres foretrukne levesteder, og er derfor afhængig af større, sammenhængende skovområder. Det ansøgte vurderes ikke at have negativ indflydelse på hasselmus.

På baggrund af ovenstående vurderes det ansøgte ikke at yde skadelig virkning på bestanden af Bilag IV-arter eller at beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de nævnte arter.

Kommunen vurderer derfor samlet, at der ikke er sandsynlighed for, at det påtænkte indgreb vil påvirke Natura-2000 området og dets udpegningsgrundlag eller tilstedeværelse af eventuelle Bilag IV arter negativt.

Tilladelsen efter vandløbsloven og naturbeskyttelsesloven vil derfor ikke være i konflikt med bestemmelserne i Habitatdirektivet.

Okker

Området er okkerklassificeret, men da der ikke sker nogen grundvandssænkning i forbindelse med projektet, er der ikke risiko for okkerudledning. Projektet bidrager med at tilbageholde okkeren i jorden, da grundvandsstanden hæves.

Tidsplan

Projektet forventes gennemført i løbet af 2026.

Økonomi

Fredericia Kommune afholder i første omgang alle udgifter i forbindelse med projektet. Udgifterne refunderes efterfølgende af Styrelsen for Arealomlægning og Vandmiljø.

Ejendomsforhold

Tabel 3: Oversigt over berørte matrikler

Matr.nr.	Ejerlavsnavn
1c	Henneberg Ladegård, Erritsø
2c	Henneberg Ladegård, Erritsø
14a	Henneberg Ladegård, Erritsø
3d	Henneberg Ladegård, Erritsø
13a	Børup By, Taulov
9i	Børup By, Taulov
9e	Børup By, Taulov
10a	Børup By, Taulov
7c	Børup By, Taulov

Ledningsejere

Det er ansøgeres ansvar at undersøge ledningsforløb i LER-registret og aftale eventuelle nødvendige omlægninger af ledningsforløb med de pågældende ledningsejere i det omfang, det måtte være relevant.

Tilladelsens gyldighed

Tilladelsen er gældende fra den dag, afgørelsen er modtaget, men den må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Hvis afgørelsen påklages, må tilladelsen ikke udnyttes, med mindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet opretholder tilladelsen.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Lovgrundlag

Vandløbsloven

Regulering af et vandløb kræver godkendelse efter vandløbslovens¹ § 37 samt § 22 i bekendtgørelse om vandløbsregulering og –restaurering m.v.²

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019 Lov om vandløb

² Bekendtgørelse nr. 834 af 27. juni 2016 om vandløbsregulering og – restaurering m.v.

Naturbeskyttelsesloven

Tilladelsen gives efter § 65, stk. 3, i naturbeskyttelsesloven³. Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde dispensere fra bestemmelserne. Regler for tilladelsens gyldighed fremgår af § 66, stk. 2, i naturbeskyttelsesloven. Regler for klager fremgår af kapitel 12 i naturbeskyttelsesloven.

Okkerloven⁴

Sagen er behandlet efter okkerloven⁵.

VVM -screening⁵

En vandløbsrestaurering er omfattet af VVM- screening (vurdering af virkninger på miljøet) jævnfør § 16 i lov om miljøvurderinger af planer og programmer og af konkrete projekter (bilag 2 punkt 10f). Ansøger har således ansøgt i henhold til §19. Det indebærer, at projektet skal screenes for, om der skal udarbejdes en VVM-redegørelse i henhold til § 17 stk. 1 jf. § 21. Fredericia Kommune træffer separat afgørelse herom.

Anden lovgivning

Tilladelse efter vandløbsloven fritager ansøger ikke fra at skulle indhente tilladelse til forhold som reguleres af anden lovgivning.

Partshøring

Et udkast til afgørelse sendes i partshøring hos lodsejere indenfor projektområde og øvrige interessenter i perioden fra den 5. maj 2026 til den 30. juni 2026.

Udkast til afgørelse har været sendt til følgende:

Ejere af matrikler som fremgår af tabel 3.

Fredericia Kommune har den 22. maj 2026 modtaget følgende høringssvar fra Vejlemuseerne:

I forbindelse med denne høring, har Vejlemuseerne denne bemærkning og anbefaling:

Vejlemuseerne har ikke i forvejen kendskab til fortidsminder i form af kendte, arkæologiske fund i jorden. Vi vil gerne gøre opmærksom på, at der i projektområdet findes beskyttede diger.

Det kan ikke udelukkes, at der kan findes fortidsminder i projektområdet. Det er museets erfaring med genslyngningsprojekter, at sådanne potentielt kan bevirke blotlægning af fortidsminder.

Derfor anbefaler museet, at der udføres en arkæologisk overvågning i forbindelse med gravearbejdet. En overvågning betales af bygherre, og er frivillig jfr. museumslovens §26 stk.2.

Fredericia Kommunes bemærkninger til høringssvaret fra Vejlemuseerne:

I forbindelse med forundersøgelsen har Vejlemuseerne været inddraget, og de har i den forbindelse fremsendt en enslydende udtalelse omkring en arkæologisk overvågning af gravearbejdet samt et estimeret budget for dette. En arkæologisk overvågning af gravearbejdet er således allerede indarbejdet i projektet. Fredericia Kommune tilføjer et vilkår til nærværende afgørelse om at Vejlemuseerne skal have mulighed for

³ Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 Lov om naturbeskyttelse

⁴ Lovbekendtgørelse nr. 1581 af 10. december 2015 Lov om okker.

⁵ Lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023 Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

at udføre en arkæologisk overvågning af gravearbejdet og at Vejlemuseerne skal varsles minimum 14 dage før gravearbejdet påbegyndes.

Fredericia Kommune har den 26. maj 2026 modtaget følgende høringssvar fra en lodsejer:

Jeg har et par spørgsmål og ønsker ifm. med høring af oplysning af Vindmøllebæk. Jeg har også skrevet kommentarerne ind på vedhæftede kort:

- *De 2 rørbroer i det nye forløb er planlagt med en diameter på 100 cm. Jeg er bekymret for, om det er i underkanten, hvis vi tager højde for de stigende vandmængder*
- *Den rørbro, som pt. er planlagt med 900 vil jeg gerne have flyttet til 550.*
- *I miljøvurderingen som også er sendt til høring, er der kun tegnet 1 rørbro ind i det nye forløb. Jeg går ud fra, at det er en fejl.*
- *Rørbroen over det gamle forløb vil jeg gerne have flyttet ca. 100 meter mod sydøst (mod Lillebælt)*
- *Det gamle forløb må gerne opfyldes yderligere ca 30 meter til hvor tilløbet fra mosen løber ud.*
- *Der bør etableres to små rør under den hævede markvej for, da der ellers hober vand op med skovsiden af vejen.*
- *Det fremgår, at grænseværdier for kemikalier i Vindmøllebæk overskredet. Kan du uddybe, hvad det drejer sig om.*

Fredericia Kommunes bemærkninger til høringssvaret fra lodsejeren:

I forhold det første punkt er det Fredericia Kommunes vurdering, at rørbroer med en diameter på 100 cm vil kapacitet til aflede alle normalt forekommende afstrømningshændelser. Ved meget store og sjældne afstrømningshændelser kan kapaciteten være utilstrækkelig, i sådanne tilfælde vil der dog formentligt være vand på terræn i størstedelen af vandløbssystemet alligevel.

I forhold til de følgende fem punkter er nærværende endelige tilladelse tilrettet i overensstemmelse med ønskerne/bemærkningerne i disse.

I forhold til det sidste punkt kan Fredericia Kommune oplyse, at der ifølge Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøes miljødate er overskridelser af miljøkvalitetskravene for de nationalt specifikke stoffer kobber og zink i Vindmøllebæk. Fredericia Kommune ønsker hertil at bemærke, at der er tale om modellerede data.

Fredericia Kommune har den 30. juni 2026 modtaget følgende høringssvar fra DTU Aqua via Styrelsen for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri:

Der etableres et slynget forløb af Vindmøllebæk med etablering af gydestryg og skjul i form af skjulesten.

Anlæggelse af gydestryg og skjulesten følger generelt DTU Aquas anbefalinger.

DTU Aqua kan anbefale projektet, men gør opmærksom på følgende:

Det beskrives at der udlægges 1-2 skjulesten (150-300mm) pr. lbm på gydebankerne. I den forbindelse gøres opmærksom på, at det bør prioriteres at holde "fronten" af gydebanken fri for skjulesten og generelt sikres at mængden af skjulesten afstemmes med vandløbets størrelse således at skjulestenene ikke ligger for tæt på selve gydestryget. Da det er et lille vandløb med bundbredde på 0,3-0,8 m anbefales det at mængden af skjulesten reduceres en smule på selve gydestrygene.

Der etableres/udskiftes flere rørbroer i forbindelse med projektet. Det bemærkes at DTU Aqua ved rørforløb generelt anbefaler at vandløbets naturlige bund føres gennem røret samt at røret placeres med 0 promilles fald.

Fredericia Kommunes bemærkninger til høringssvaret fra DTU Aqua:

Fredericia Kommune har præciseret projektbeskrivelsen i overensstemmelse med bemærkningerne fra DTU Aqua.

Offentlig høring

Et udkast til afgørelse offentliggøres på Fredericia Kommunes hjemmeside i perioden fra den 5. maj 2026 til den 30. juni 2026.

Offentliggørelse

Den endelige afgørelse offentliggøres på Fredericia Kommunes hjemmeside den 1. juli 2026 og i Elbobladet den 14. juli 2026.

Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagen skal indgives inden den 29. juli 2026.

Du klager via klageportalen, som du finder via borger.dk eller virk.dk. Du logger på klageportalen med Nem-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Fredericia Kommune via klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, foreninger, organisationer og offentlige myndigheder.

I klageportalen sendes din klage automatisk først til Fredericia Kommune. Hvis Fredericia Kommune fastholder afgørelsen, sender Fredericia Kommune klagen videre til behandling i nævnet via klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Nævnet afgør herefter, om du kan fritages for at bruge klageportalen. [Se betingelserne for at blive fritaget.](#)

Søgsmålsfrist

Hvis en afgørelse ønskes prøvet ved en domstol, skal sagen være anlagt inden 6 måneder. Fristen regnes fra modtagelsesdatoen.

Hvis du har spørgsmål eller kommentarer til ovenstående, er du velkommen til at kontakte mig på tlf. 2067 0017 eller mail thomas.maigaard@fredericia.dk.

Venlig hilsen

Thomas Løbner Maigaard

Natur- og vandløbsmedarbejder, biolog

Kopi til:

Ejere af matrikler som fremgår af tabel 3.

Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk

Dansk Fritidsfiskerforbund, teamstr@gmail.com

Danmarks Naturfredningsforening, hovedforening, dnfredericia-sager@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening, lokal, fredericia@dn.dk

Friluftsrådet København, fr@friluftsradet.dk

Friluftsrådet, Fredericia, trekantomraadet@friluftsradet.dk

Vejlemuseerne, museerne@vejle.dk

Museerne i Fredericia, museum@museumfredericia.dk

Kystdirektoratet, kdi@kyst.dk

Dansk Botanisk Forening, dbf.oestjylland@gmail.com

DOF hovedforening, natur@dof.dk

DOF lokal, fredericia@dof.dk

Landbrugs- og Fiskeristyrelsen Fiskeriinspektorat Øst, inspektoratoest@fvst.dk

Bilag:

Bilag 1 - Kort med projektiltag

Bilag 2 - Skikkelsesskema for det projekterede forløb af Vindmøllebæk og Tilløb

Bilag 3 - Længdeprofil med nuværende forhold for Vindmøllebæk og Tilløb

Bilag 4 - Længdeprofil med projekterede forhold for Vindmøllebæk og Tilløb

Bilag 5 - Afvandingskort nuværende - sommermiddel

Bilag 6 - Afvandingskort nuværende - vintermedianmaks

Bilag 7 - Afvandingskort projekteret - sommermiddel

Bilag 8 - Afvandingskort projekteret - vintermedianmaks